

حقوق بین الملل دریاه

مؤلف:

اشرف خدادادی

کارشناس ارشد و پژوهشگر حقوق بین الملل

انتشارات جنگل

سرشناسه : خدادادی، اشرف
 عنوان و نام پدیدآور : حقوق بین الملل دریاها/ مؤلف: اشرف خدادادی
 مشخصات نشر : تهران: جنگل، جاودانه، ۱۳۹۴
 مشخصات ظاهری : ۲۴۴ ص.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۶-۳۹۱-۱
 وضعیت فهرست نویسی : فیپا
 یادداشت : کتابنامه
 وضعیت : حقوق بین الملل دریاها
 موضوع : حقوق دریاها
 رده بندی کتبی : KZA۱۱۴۵/ح۴۷ ۱۳۹۴
 رده بندی دیرین : ۳۴۱/۴۸
 شماره کتابشناسی : ۴۰۶۷۶۰۱۰

عنوان کتاب: حقوق بین الملل دریاها
 تألیف: اشرف خدادادی
 ناشر: انتشارات جنگل، جاودانه
 ناظر فنی: امین لشکری
 نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۴
 قطع و تیراژ: وزیری، ۱۰۰۰ نسخه
 قیمت: ۱۲۰۰۰۰ ریال
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۶-۳۹۱-۱

[http:// www.junglepub.org](http://www.junglepub.org)

[email:// Info@junglepub.org](mailto:Info@junglepub.org)

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۸۶۱۱۵-۹-۶۶۴۸۲۸۳۰

۰۳۱-۳۳۲۰۵۰۶۷-۳۳۲۰۳۸۰۰-۹

«حق چاپ برای مؤلف محفوظ است»

فهرست مطالب

پیشگفتار

مقدمه

فصل اول: حقوق دریاها (Law of the Seas) ۱

تعریف حقوق دریاها ۱

تفاوت حقوق دریاها با حقوق دریایی ۱

تاریخچه حقوق دریاها ۲

نظریات راجع به دریاها ۲

منابع حقوق دریاها ۵

معاهدات حقوق دریاها ۹

نقش سازمان‌های بین‌المللی در توسعه حقوق دریاها ۱۰

تدوین حقوق دریاها ۱۲

کنفرانس‌های حقوق دریاها ۱۴

۱- کنفرانس ۱۹۳۰ لاهه ۱۵

۲- کنفرانس ۱۹۵۸ ژنو ۱۵

۳- کنفرانس ۱۹۶۰ ژنو ۱۶

۴- کنفرانس ۱۹۸۲ مونته‌گوبی در جامائیکا ۱۷

مفهوم سرزمین یا قلمرو ۲۰

فصل دوم: خطوط مبدأ (Base Lines) ۲۳

تعریف خط مبدأ ۲۳

قواعد و مقررات حاکم بر خط مبدأ ۲۴

۲۴	.....انواع خطوط مبدأ
۲۶	.....مبنای به وجود آمدن خط مبدأ مستقیم
۲۷	.....طول خط مبدأ مستقیم
۲۸	.....حقوق بین الملل عرفی و خطوط مبدأ در شرایط فعلی
۲۸	.....خلیج های کوچک (خور)
۲۸	.....بر اساس حقوق بین الملل عرفی پیش از ۱۹۵۸
۳۰	.....خط ۱۰۰ مایل خلیج های کوچک (خور)
۳۰	.....بر اساس کنوانسیون ۱۹۵۸ و ۱۹۸۲
۳۱	.....خلیج کوچک، (خور) با دهانه ی بیش از ۲۴ مایل همراه با جزایر
۳۳	.....خلیج کوچک (خور) با دهانه ی بیش از ۲۴ مایل
۳۶	.....خلیج های تاریخی
۳۷	.....خط مبدأ دهانه ی رودخانه ها
۳۷	.....خط مبدأ در تأسیسات بندری
۳۸	.....برآمدگی های جزری و خط مبدأ آن
۳۹	.....جزایر و خط مبدأ آن

فصل سوم: آب های داخلی (Internal Waters) ۴۳

۴۳	.....تعریف آب های داخلی و نظام حقوقی حاکم بر آن و چگونگی دسترسی به آن ها
۴۴	.....حاکمیت بر آب های داخلی
۴۵	.....ورود و خروج کشتی های خارجی به آب های داخلی

فصل چهارم: دریای سرزمینی (Territorial Sea) TS ۵۱

۵۱	.....تعریف دریای سرزمینی
۵۱	.....عرض دریای سرزمینی
۵۴	.....عبور بی ضرر

۵۵	فعالیت‌های مخل عبور بی‌ضرر .....
۵۶	حقوق و تکالیف کشور ساحلی در دریای سرزمینی .....
۵۶	الف- حق وضع قوانین و مقررات حقوقی .....
۵۶	ب- حق تعیین مسیر تردد و وضع مقررات جداسازی ترافیکی .....
۵۷	ج- حقوق حمایت‌کننده از کشور ساحلی .....
۵۷	د- حق دریافت عوارض از کشتی‌های خارجی در برابر خدمات ویژه .....
۵۷	ه- تکالیف کشور ساحلی در دریای سرزمینی .....
۵۸	تکالیف کشتی‌های خارجی در عبور بی‌ضرر از دریای سرزمینی .....
	صلاحیت کیفری و مدنی دولت ساحلی در قبال کشتی‌های (تجاری یا خصوصی خارجی
۵۹	و کشتی‌های دولتی و جنگی (رجی) در دریای سرزمینی .....
۶۰	عدم وجود حق عبور بی‌ضرر در هوایماهای خارجی بر فراز دریای سرزمینی .....
۶۳	فصل پنجم: منطقه‌ی مجاور یا ستاره (Contiguous Zone) .....
۶۳	تعریف منطقه‌ی مجاور یا منطقه‌ی نظارت .....
۶۴	تفاوت بین دریای سرزمینی با منطقه‌ی مجاور .....
۶۵	عرض منطقه‌ی مجاور یا منطقه‌ی نظارت .....
۶۶	شکل منطقه‌ی مجاور (نظارت) و اندازه‌ی عرض آن .....
	فصل ششم: منطقه‌ی انحصاری اقتصادی (EEZ) Exclusive Economic Zone .....
۶۹	Zone .....
۶۹	تعریف منطقه‌ی انحصاری اقتصادی .....
۶۹	ماهیت حقوقی منطقه‌ی انحصاری اقتصادی .....
۷۰	تحولات و توسعه‌ی منطقه‌ی انحصاری اقتصادی .....
۷۲	عرض منطقه‌ی انحصاری اقتصادی .....
۷۳	حقوق، صلاحیت‌ها و تکالیف دولت ساحلی .....

۷۴	تکالیف دولت ساحلی در منطقه‌ی انحصاری اقتصادی.....
۷۴	حقوق و تکالیف سایر کشورها در منطقه‌ی انحصاری اقتصادی.....
۷۵	تکالیف سایر کشورها در منطقه‌ی انحصاری اقتصادی.....
۷۶	فرق حقوق حاکمه با حاکمیت در منطقه‌ی انحصاری اقتصادی.....
۷۶	مناطق امنیت در منطقه‌ی انحصاری اقتصادی.....
	حقوق کشورهای دارای وضعیت نامساعد جغرافیایی و کشورهای محصور در خشکی در
۷۷	منطقه‌ی انحصاری اقتصادی.....
۷۹	اهمیت منطقه‌ی انحصاری اقتصادی.....
۸۰	تحدید حدود منطقه‌ی انحصاری اقتصادی در مرزها.....
۸۲	تعیین محدوده‌ی انحصاری اقتصادی با عرض کمتر از ۲۰۰ مایل دریایی.....
۸۲	چگونگی ترسیم خط منطقه.....
۸۲	جزایر و چگونگی منطقه‌ی انحصاری اقتصادی آنها.....
۸۳	شکل منطقه انحصاری اقتصادی در دریا و اندازه‌ی عرض آن.....
۸۵	فصل هفتم: فلات قاره (Continental Shelf) .....
۸۵	تعریف فلات قاره.....
۸۵	پیشینه‌ی تاریخی فلات قاره و اعلامیه‌ی ترومن.....
۸۷	تقسیمات فلات حقوقی.....
۸۷	اهمیت فلات قاره.....
۸۹	محدوده‌ی فلات قاره در دریا.....
۹۲	روش‌های حل و فصل اختلافات در تعیین محدوده‌ی فلات قاره.....
۹۳	اهم حقوق و الزامات کشورهای ساحلی در منطقه‌ی فلات قاره.....
۹۴	حقوق و الزامات سایر کشورها.....
۹۵	تفاوت فلات قاره با منطقه‌ی انحصاری اقتصادی.....

فصل هشتم: دریای آزاد (High Sea) ۹۷

تعریف دریای آزاد ۹۷

تاریخچه‌ی اصل آزادی دریاها ۹۸

آزادی‌های دریای آزاد ۱۰۰

نظام حقوقی حاکم بر دریای آزاد ۱۰۱

اصل صلاحیت انحصاری کشور صاحب پرچم در دریای آزاد ۱۰۲

وضعیت حقوقی فضای فوقانی دریای آزاد ۱۰۴

صلاحیت قضایی، انضباطی در حوادث دریایی در دریای آزاد ۱۰۴

حق تعقیب فوری ۱۰۵

دزدی دریایی ۱۰۸

تاریخچه‌ی دزدی دریایی ۱۰۸

تعریف دزدی دریایی ۱۱۱

حقوق و الزامات سایر کشورها در مقابل دزدی دریایی ۱۱۲

۱- الزام به همکاری و کمک‌رسانی ۱۱۲

۲- حق توقیف و ضبط ۱۱۲

۳- حق بازدید و بازرسی کشتی‌ها ۱۱۲

۴- حق تعقیب فوری در دریای آزاد ۱۱۳

حمل‌ونقل برده و کشتی‌رانی بدون یک پرچم مشخص ۱۱۴

فصل نهم: اعماق دریاها (میراث مشترک بشریت) (Common Heritage of)

(Mankind) ۱۱۷

اعماق دریاها (کنوانسیون ۱۹۵۸) ۱۱۷

مقام بین‌المللی اعماق دریاها ۱۱۹

ارکان اصلی مقام ۱۱۹

اصول حقوقی و فنی و علمی حاکم بر اعماق دریاها ۱۲۱

۱۲۱	۱- عدم تخصیص ملی
۱۲۱	۲- منافع بشریت
۱۲۱	۳- بهره‌برداری از منطقه به منظورهای منحصراً صلح آمیز
۱۲۲	۴- تحقیقات علمی دریایی در منطقه
۱۲۲	۵- انتقال دانش فنی
۱۲۲	۶- حفاظت از محیط دریایی منطقه
۱۲۳	۷- حفاظت از زیست بشری در منطقه
۱۲۳	۸- هماهنگی میان فعالیت‌های گوناگون در محیط دریایی
۱۲۳	۹- مشارکت کشورهای در حال توسعه در فعالیت‌های انجام شده در منطقه
۱۲۳	۱۰- اشیای ستاره دریایی در منطقه
۱۲۴	۱۱- سیاست عمومی تألیف در منطقه
۱۲۴	۱۲- کمک‌های اقتصادی به کشورهای در حال توسعه
۱۲۴	نحوه‌ی عملکرد کارگزار
۱۲۶	موافقت‌نامه‌ی نیویورک

فصل دهم: آب‌های مجمع‌الجزایری (Archipelagic Waters) ۱۳۱

۱۳۱	تعریف آب‌های مجمع‌الجزایری و ماهیت حقوقی حاکم بر آنها
۱۳۳	تحدید حدود آب‌های مجمع‌الجزایری
۱۳۴	حقوق و الزامات کشورهای مجمع‌الجزایری و ثالث

فصل یازدهم: آبراه‌های بین‌المللی (International Water Ways) ۱۳۷

۱۳۷	تعریف آبراه‌های بین‌المللی
۱۳۸	رودخانه‌های بین‌المللی (International Rivers)
۱۳۸	تعریف رودخانه‌ی بین‌المللی
۱۴۰	اصول مشترک حاکم بر رودخانه‌های بین‌المللی
۱۴۱	وضعیت جغرافیایی و حقوقی اروندرود یا شط العرب

۱۴۱	وضعیت حقوقی اروند رود یا شط العرب
۱۴۲	اصول حقوقی حاکم بر اروند رود یا شط العرب
۱۴۳	تنگه‌های بین‌المللی (International Straits)
۱۴۳	تاریخچه‌ی تنگه‌های بین‌المللی
۱۴۳	قضیه‌ی تنگه‌ی کورفو
۱۴۴	تعریف تنگه‌ی بین‌المللی
۱۴۵	عبور ترانزیت از تنگه‌های بین‌المللی
۱۴۶	تفاوت‌های عبور با ضرر با عبور ترانزیت
۱۴۷	شباهت‌های عبور بی‌ضرر از دریای سرزمینی با عبور ترانزیت از تنگه‌های بین‌المللی
۱۴۸	حقوق و الزامات کشتی‌ها و ناوهای خارجی در عبور ترانزیت
۱۴۹	حقوق و الزامات کشور یا کشورهای مجاور تنگه‌ها
۱۵۱	دیدگاه دولت‌ها راجع به عبور ترانزیت
۱۵۲	وضعیت حقوقی تنگه‌ها، همراه با شکل
۱۵۵	عکس ماهواره‌ای از تنگه‌ی هرمز
۱۵۶	تنگه‌ی هرمز (Strait of Hormuz)
۱۵۶	وضعیت جغرافیایی تنگه‌ی هرمز
۱۵۶	وضعیت حقوقی تنگه‌ی هرمز
۱۵۷	تنگه‌ی هرمز در زمان جنگ و طرح تفکیک تردد کشتی‌رانی
۱۵۸	نظام‌های حقوقی خاص تنگه‌های بین‌المللی یا استثنائات وارد بر عبور ترانزیت
۱۶۰	عکس ماهواره‌ای از تنگه‌ی بسفر واقع در کشور ترکیه
۱۶۱	عکس ماهواره‌ای از تنگه‌ی داردانل واقع در کشور ترکیه
۱۶۲	تنگه‌های ترکیه بسفر و داردانل (straits of dardanells and Bosphorus)
۱۶۲	وضعیت جغرافیایی تنگه‌های بسفر و داردانل
۱۶۲	وضعیت حقوقی تنگه‌های بسفر و داردانل
۱۶۵	عکس ماهواره‌ای از تنگه‌ی جبل الطارق
۱۶۶	تنگه‌ی جبل الطارق (strait of Gibraltar)

- ۱۶۶ ..... وضعیت جغرافیایی تنگه‌ی جبل الطارق
- ۱۶۶ ..... وضعیت حقوقی تنگه‌ی جبل الطارق
- ۱۶۷ ..... عکس ماهواره‌ای از تنگه‌ی ماژالان بین شیلی و آرژانتین
- ۱۶۸ ..... تنگه‌ی ماژالان (strait of Magellan)
- ۱۶۸ ..... وضعیت جغرافیایی تنگه‌ی ماژالان
- ۱۶۸ ..... وضعیت حقوقی تنگه‌ی ماژالان
- ۱۶۹ ..... عکس ماهواره‌ای از تنگه‌ی دانمارک
- ۱۷۰ ..... تنگه‌ی دانمارک (strait of Denmark)
- ۱۷۰ ..... وضعیت جغرافیایی تنگه‌ی دانمارک
- ۱۷۰ ..... وضعیت حقوقی تنگه‌ی دانمارک
- ۱۷۱ ..... عکس ماهواره‌ای از تنگه‌ی تیران
- ۱۷۲ ..... تنگه‌ی تیران (strait of Tiran)
- ۱۷۲ ..... وضعیت جغرافیایی تنگه‌ی تیران
- ۱۷۲ ..... وضعیت حقوقی تنگه‌ی تیران
- ۱۷۲ ..... نظام حقوقی کانال‌های بین‌المللی
- ۱۷۵ ..... عکس ماهواره‌ای از کانال سوئز
- ۱۷۶ ..... کانال سوئز (Suez canal)
- ۱۷۶ ..... وضعیت جغرافیایی کانال سوئز
- ۱۷۶ ..... وضعیت حقوقی کانال سوئز و تاریخچه‌ی آن
- ۱۷۷ ..... قواعد حقوقی حاکم بر کانال سوئز
- ۱۷۹ ..... عکس ماهواره‌ای از کانال پاناما
- ۱۸۰ ..... کانال پاناما (canal zone)
- ۱۸۰ ..... وضعیت جغرافیایی کانال پاناما
- ۱۸۰ ..... وضعیت حقوقی کانال پاناما
- ۱۸۱ ..... عکس ماهواره‌ای از کانال کیل
- ۱۸۲ ..... کانال کیل (kiel kanal)

۱۸۲	وضعیت جغرافیایی کانال کیل
۱۸۲	وضعیت حقوقی کانال کیل

فصل دوازدهم: ایران و حقوق بین الملل دریاها دریاچه ی خزر، خلیج

فارس و دریای عمان، مناطق دریایی ایران و اعتراض آمریکا (Iran and

The Caspian sea, The Persian Gulf the Law of the sea convention:
United states objection to Iran's Legislation on and the sea of oman,

۱۸۵	Various maritime zones).
۱۸۸	عکس ماهواره ای از دریای خزر
۱۸۹	دریای خزر (The Caspian sea)
۱۸۹	وضعیت جغرافیایی دریای خزر
۱۹۰	وضعیت حقوقی دریای خزر
۱۹۲	اجلاس سران کشورهای دریای خزر
۱۹۶	عکس کشورهای حاشیه ی دریای خزر
۱۹۷	عکس ماهواره ای خلیج فارس و دریای عمان
۱۹۸	خلیج فارس و دریای عمان (The Persian Gulf and the sea of oman)
۱۹۹	قانون مناطق دریایی ایران و توافقنامه هایی با کشورهای اطراف
۲۰۱	محیط زیست دریایی خلیج فارس
۲۰۴	قانون مناطق دریایی ایران و اعتراض آمریکا
۲۰۵	۱- تفسیرهای دوگانه از کنوانسیون، ابزار ملی
۲۰۶	۲- امنیت ملی و محدودیت کشتی رانی
۲۰۶	۳- جلو بردن خطوط مبدأ در دریا
۲۰۷	وضع مقررات برای عبور شناورهای جنگی از دریای سرزمینی
۲۰۸	تلاش جهانی آمریکا در دفاع از آزادی دریا نوردی
۲۰۸	اعتراض دیگر دولت ها به محدودیت آزادی دریا نوردی

فصل سیزدهم: روش های حل و فصل مسالمت آمیز اختلافات بین المللی در کنوانسیون حقوق دریاها ۱۹۸۲ و آینده ی حقوق دریاها (Methods of peaceful settlement of International Disputes in 1982 Law of the sea convention and future of this Treaty)	۲۱۱
روش های حل و فصل مسالمت آمیز اختلافات بین المللی در کنوانسیون حقوق دریاها	۱۹۸۲
آینده ی حقو ق دریاها	۲۱۵
فهرست منابع	۲۱۷

پیشگفتار

حقوق دریاها، بخشی از حقوق بین الملل است. رشته‌ای نوین در بین رشته‌های حقوقی که گاه همچون دریاها به تلاطم کشیده شده، گاه از آرامش خاصی برخوردار می‌گردد.

اگرچه حقوق دریاها، جدید، پویا و رو به رشد است، ولی دریاها، قدمتی دیرینه دارند. حقوق دریاها گرایشی تخصصی است. اما جنبه‌های مشترکی با دیگر گرایش‌های حقوق بین الملل، همچون: حقوق معاهدات بین المللی، حقوق بین الملل زیست و حقوق بین الملل حل و فصل اختلافات دارد.

از آنجا که ۹۰٪ حمل و نقل بین المللی جهان از طریق کشتی‌ها، نفت کش‌ها و سایر شناورها صورت می‌گیرد، لذا وارد و خروج و مقررات حقوق دریاها و حقوق دریایی نه تنها برای دولت ساحلی، بلکه برای امنیت کشتی‌های در دریاها و اقیانوس‌ها لازم و ضروری به نظر می‌رسد.

حقوق دریاها حاصل تفکر و اندیشه غرب مسیحیت در قرون (۱۶ و ۱۷م) می‌باشد. در شکل‌گیری حقوق جدید دریاها، در ابتدای امر کشورهای آسیایی و آفریقایی هیچ نقشی نداشتند. دلیل این امر وجود استعمار دولتی قدرتمند بر کشورهای مذکور بوده است.

با فروپاشی امپراطوری روم و مستقل شدن دولت‌ها، کشورهای آسیایی و آفریقایی نیز وارد عرصه‌ی قانون‌گذاری‌ها شدند.

سازمان حقوقی- مشورتی، آسیایی- آفریقایی (AALCO) نمونه‌ی بارزی از این مدعاست. این سازمان توسط نهر و که خود از مبارزین علیه استعمار بود، بنیان‌گذاری شد.

حقوق دریاها از چندین کنفرانس (کنوانسیون) تشکیل شده است.

کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها یکی از جامع‌ترین کنوانسیون‌های حقوق دریاها به شمار می‌رود. قواعد و مقررات حقوق دریاها ۱۹۵۸ و ۱۹۸۲ برای کلیه‌ی کشورهای متعاقد و غیرمتعاقد الزام‌آور است. چرا که قواعد آن، جزء قواعد عام یا بنیادین به شمار می‌آیند.

اشرف خدادادی

کارشناس ارشد و پژوهشگر حقوق بین الملل

مقدمه

شکر و سپاس خداوندی را که مجالی حاصل فرمود، تا بتوانم گامی هرچند کوچک، در راه علم و دانش برداشته و از آنچه را که راجع به حقوق بین الملل دریاها، فراگرفته‌ام را به رشته تحریر در آورده، تا دیگران نیز از آن بهره‌مند گردند.

کتاب حاضر، با بیانی ساده، روان و در خور درک کلیه دانشجویان و دانش پژوهان عزیز، نگاشته شده است.

برای سهولت بیشتر در یادگیری حقوق بین الملل دریاها، کلیه مناطق دریایی و اندازه‌های عرض آن‌ها، هم با شکل ترسیم شده است تا درک مطالب کتاب، با این اشکال و تصاویر، بهتر در ذهن نقش ببندد و از زحمتی زودگذر جلوگیری به عمل آید.

در فرصت پیش آمده، سایه سعادت از اساتید بزرگواری چون دکتر سیاوش کشاورزی‌نژاد، دکتر حسن سلیمانی، دکتر علیرضا فرکانی‌زاد، دکتر علی‌رضا حسینی و استاد محمدحسین کاتبی، تشکر نمایم.

همچنین از کلیه مسئولین دانشکده حقوق دانشگاه آزاد اسلامی واحد دامغان دکتر احمد رضا بهنیا، دکتر فخرالدین ابوئی و دکتر محمد دهقان و همه‌ی اساتید و نویسندگان عزیزی که اینجانب از مطالب کتاب‌هایشان نهایت بهره‌ای را برده‌ام و جناب وکیل یوسف، صمیمانه قدردانی و تشکر می‌نمایم.

باشد که خداوند منان به کلیه اساتیدی که در راه ارتقای علم و دانش زحمات زیادی را متقبل می‌شوند، اجرا فراوان دهد.

اشرف خدادادی

کارشناس ارشد و پژوهشگر حقوق بین الملل

شهریور ۱۳۹۴